EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 18.3.2024.
COM(2024) 160 final

2024/0075 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Savienības vārdā parakstītu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Serbijas Republiku par operacionālām darbībām, ko Serbijas Republikā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Viens no Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras (“Aģentūra”) uzdevumiem ir sadarboties ar trešām valstīm attiecībā uz jomām, uz kurām attiecas Eiropas Robežu un krasta apsardzes regula (Regula (ES) 2019/1896) (“regula”), “tostarp veicot robežu pārvaldības vienību iespējamu operacionālo izvietošanu trešās valstīs”[1]. Konkrēti, Aģentūrai, kas ir daļa no Eiropas Robežu un krasta apsardzes, ir jānodrošina Eiropas robežu integrēta pārvaldība[2], kuras viens no komponentiem ir sadarbība ar trešām valstīm jomās, uz kurām attiecas regula, jo īpaši koncentrējoties uz kaimiņos esošām trešām valstīm un neatbilstīgas migrācijas izcelsmes vai tranzīta valstīm[3]. Aģentūra, ciktāl tas vajadzīgs tās uzdevumu izpildei, var sadarboties ar trešo valstu iestādēm, kas ir kompetentas jautājumos, uz kuriem attiecas regula[4], un var veikt darbības saistībā ar Eiropas robežu integrēto pārvaldību kādas trešās valsts teritorijā, ja minētā trešā valsts tam piekrīt.

Saskaņā ar regulas 73. panta 3. punktu apstākļos, kuros no Eiropas Robežu un krasta apsardzes pastāvīgā korpusa nepieciešama robežu pārvaldības vienību izvietošana trešā valstī, kur vienību dalībnieki īstenos izpildpilnvaras, Savienība noslēdz ar attiecīgo trešo valsti statusa nolīgumu. Šādam statusa nolīgumam vajadzētu būt balstītam uz paraugu, ko Komisija izstrādājusi saskaņā ar regulas 76. panta 1. punktu. Komisija šo paraugu pieņēma 2021. gada 21. decembrī[5].

Serbijas Republika (“Serbija”) ģeogrāfiski atrodas vienā no galvenajiem neatbilstīgas jauktas migrācijas kustības maršrutiem uz Eiropas Savienību. *Frontex* reģistrējis, ka 2023. gadā bijis aptuveni 99 000 neatbilstīgas robežšķērsošanas gadījumu pie Eiropas Savienības ārējām robežām Rietumbalkānu maršrutā un vairāk nekā 25 000 neatbilstīgas robežšķērsošanas gadījumu pie Serbijas robežām ar trešām valstīm. Neatbilstīgie migranti kļūst par cilvēku kontrabandā iesaistīto organizētās noziedzības grupējumu mērķi un ir pakļauti lielam cilvēktiesību pārkāpumu riskam. Lielais skaits neatbilstīgas ieceļošanas gadījumu un patvēruma pieteikumu arī rada ievērojamu spiedienu uz dažām Eiropas Savienības dalībvalstīm, tāpēc ir vajadzīga kopīga un koordinēta rīcība Savienības līmenī.

Savienība un Serbija 2020. gadā noslēdza statusa nolīgumu[6], pamatojoties uz Regulu (ES) 2016/1624[7], kas tika atcelta un aizstāta ar regulu. Tā kā Regulas (ES) 2016/1624 darbības joma ir ierobežota, kopīgās operācijas, ko veic, pamatojoties uz minēto statusa nolīgumu, attiecas tikai uz Serbijas robežām ar Eiropas Savienību. Darbojoties šādā ierobežotā satvarā,

---

1 10. panta 1. punkta u) apakšpunkts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi (OV L 295, 14.11.2019., 1. lpp.).

2 Regulas (ES) 2019/1896 71. panta 1. punkts.

3 Regulas (ES) 2019/1896 3. panta 1. punkta g) apakšpunkts.

4 Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 1. punkts.

5 Paziņojums COM(2021) 829 “Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 13. novembra Regulā (ES) 2019/1896 par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 minētais statusa nolīguma paraugs”.

6 Padomes Lēmums (ES) 2020/865 (2020. gada 26. maijs) par to, lai noslēgtu Statusa nolīgumu starp Eiropas Savienību un Serbijas Republiku par darbībām, ko Serbijas Republikā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (OV L 202, 25.6.2020., 1. lpp.).

7 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1624 (2016. gada 14. septembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/399 un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 863/2007, Padomes Regulu (EK) Nr. 2007/2004 un Padomes Lēmumu 2005/267/EK, OV L 251, 16.9.2016., 1. lpp.).

Frontex pie Serbijas sauszemes robežām ar Ungāriju un Bulgāriju veic kopīgu operāciju "*Joint operation Serbia*" (iepriekš "*Joint Operation Serbia Land*"). 2024. gada 12. februārī minētajā operācijā izvietoto pastāvīgā korpusa amatpersonu skaits ir 99, un tā rezultātā ir uzlabota robežkontrole, ierobežojot neatbilstīgu migrāciju un apkarojot pārrobežu noziedzību.

2022. gada 18. novembrī, pēc tam, kad bija stājusies spēkā Regula (ES) 2019/1896, ar kuru tika paplašināta statusa nolīgumu darbības joma, Komisija saņēma Padomes atļauju sākt sarunas ar Serbiju[8], kā arī ar Melnkalni, Albāniju un Bosniju un Hercegovinu attiecībā uz nolīgumiem par operacionālajām darbībām, ko, pamatojoties uz jauno regulu, minētajās valstīs veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra. Komisija 2022. gada 30. novembrī rīkoja sanāksmi ar četrām iepriekš minētajām valstīm, un sanāksmē tika uzsvērti statusa nolīguma parauga galvenie jaunie elementi. Eiropas Komisija Eiropas Savienības vārdā un Serbija 2023. gada 14. septembrī un 7. novembrī rīkoja oficiālas sarunas par nolīgumu. Komisija uzskata, ka Padomes sarunu norādēs izvirzītie mērķi ir sasniegti un nolīgums ir Savienībai pieņemams.

Nolīguma projekts atšķiras no statusa nolīguma parauga[9]: tajā paredzēta ierobežota vienības dalībnieku krimināltiesiskā imunitāte[10] un paredzēts ierobežots izņēmums attiecībā uz Aģentūras ēku, telpu un aktīvu neaizskaramību[11]. Šīs atkāpes no parauga ir pieņemamas, ņemot vērā Serbijas kā atzītas Eiropas Savienības kandidātvalsts statusu, to, ka pašreizējais statusa nolīgums ar Serbiju paredz salīdzināmus noteikumus, nolīgumā paredzētās operācijas tiek īstenotas priekšzīmīgi un līdzīgas vai tādas pašas atkāpes tika pieņemtas attiecībā uz visām Serbijas kaimiņvalstīm, kuras nesen risināja sarunas par līdzīgiem nolīgumiem ar Savienību. Pievienotais Padomes lēmuma priekšlikums ir juridiskais pamats nolīguma noslēgšanai starp Eiropas Savienību un Serbijas Republiku par operacionālajām darbībām, ko Serbijas Republikā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra.

Situācija Šengenas asociētajās valstīs

Ar šo priekšlikumu pilnveido Šengenas *acquis* ārējo robežu pārvaldības jomā. Tomēr Savienībai nav pilnvaru noslēgt statusa nolīgumu ar Serbiju tādā veidā, ka tas būtu saistošs Norvēģijai, Islandei, Šveicei un Lihtenšteinai. Lai nodrošinātu, ka robežsargiem un citiem attiecīgajiem darbiniekiem, kurus minētās valstis nosūta uz Serbiju, ir tāds pats statuss, kāds paredzēts gaidāmajā statusa nolīgumā, Padomes lēmuma priekšlikumam par statusa nolīguma parakstīšanu būtu jāpievieno kopīga deklarācija, kurā norāda, ka ir vēlams noslēgt līdzīgus nolīgumus starp Serbiju un katru no šīm asociētajām valstīm.

Šis lēmums ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuru īstenošanā Īrija nepiedalās saskaņā ar Padomes Lēmumu 2002/192/EK[12]; tādēļ Īrija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Īrijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro. Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

---

8 OV L 300, 21.11.2022., 29. lpp.

9 Paziņojums COM(2021) 829 "Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 13. novembra Regulā (ES) 2019/1896 par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 minētais statusa nolīguma paraugs".

10 Skatīt nolīguma projekta 12. panta 3. punktu.

11 Skatīt nolīguma projekta 11. panta 5. punktu.

12 Padomes Lēmums 2002/192/EK (2002. gada 28. februāris) par Īrijas lūgumu piedalīties dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā (OV L 64, 7.3.2002., 20. lpp.).

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Kontroles pastiprināšana Serbijas teritorijā pozitīvi ietekmēs Savienības ārējo robežu pārvaldību, kā arī pašas Serbijas robežu pārvaldību. Statusa nolīguma noslēgšana būtu saistīta ar plašākiem sadarbības mērķiem un prioritātēm, kas izklāstītas Eiropas Savienības Stabilizācijas un asociācijas nolīgumā ar Serbiju[13]..

Statusa nolīguma noslēgšana varētu arī atbalstīt plašākus Eiropas Savienības centienus un saistības vēl vairāk attīstīt sadarbību un spējas[14], lai sniegtu ieguldījumu krīzes situāciju pārvarēšanas pārvaldībā un veicinātu konverģenci ārlietu un drošības jautājumos starp Savienību un Serbiju.

2. JURIDISKAIS PAMATS UN PROPORCIONALITĀTE

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir LESD 77. panta 2. punkta b) un d) apakšpunkts un 79. panta 2. punkta c) apakšpunkts saistībā ar LESD 218. panta 5. punktu.

Eiropas Savienības kompetence noslēgt statusa nolīgumu ir skaidri paredzēta Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 3. punktā, kurā noteikts, ka "[a]pstākļos, kuros no pastāvīgā korpusa nepieciešama robežu pārvaldības vienību izvietošana trešā valstī, kur vienību dalībnieki īstenos izpildpilnvaras, Savienība (..) noslēdz ar attiecīgo trešo valsti statusa nolīgumu".

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 3. panta 2. punktu Savienības ekskluzīvā kompetencē ir noslēgt starptautisku nolīgumu, ja tā slēgšana ir paredzēta Savienības leģislatīvajā aktā. Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 3. punktā ir paredzēts, ka "Savienība (..) noslēdz ar attiecīgo trešo valsti statusa nolīgumu". Tāpēc nolīgums, ko paredzēts parakstīt un noslēgt ar Serbiju, ir Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē. Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 3. punktu ierosinātais statusa nolīgums ir balstīts uz Komisijas 2021. gada decembrī pieņemto nolīguma paraugu[15], un tajā ir ņemti vērā iepriekš saskaņotie noteikumi no esošā statusa nolīguma ar Serbiju[16].

Ierosinātā nolīguma noteikumi nepārsniedz to, kas ir nepieciešams tā mērķu sasniegšanai: pamatojoties uz statusa nolīguma paraugu, tie aptver visus aspektus, kas vajadzīgi, lai robežu pārvaldības vienības veiktu darbības, būdamas daļa no pastāvīgā korpusa, kas izvietots trešā valstī, kurā vienību dalībnieki īstenos izpildpilnvaras, proti, tie attiecas uz operāciju tvērumu, civiltiesisko atbildību un krimināatbildību, vienību dalībnieku uzdevumiem un pilnvarām, ar vietējā biroja izveidi saistītiem pasākumiem un praktiskiem ar pamattiesību ievērošanu saistītiem pasākumiem.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Tā kā šis būs jauns nolīgums, nevarēja veikt esošo instrumentu izvērtējumu vai atbilstības pārbaudes. Sarunām par statusa nolīgumu nav nepieciešams ietekmes novērtējums.

---

13 OV L 278, 18.10.2013., 16. lpp.

14 Piemēram, mācības, situācijas apzināšanās, aprīkojums, spēja reaģēt, darbinieku izvietošana utt.

15 Paziņojums COM(2021) 829.

16 OV L 202, 25.6.2020., 3. lpp.

- **Pamattiesības**

Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1896 88. apsvērumu Komisija ir novērtējusi pamattiesību stāvokli Serbijā saistībā ar statusa nolīgumā ietilpstošajām jomām un informēs par to Eiropas Parlamentu.

Paredzētais nolīgums ietver praktiskus pasākumus, kas saistīti ar pamattiesību ievērošanu, un nodrošina, ka, veicot uz nolīguma pamata organizētās darbības, tiek pilnībā ievērotas pamattiesības. Nolīgumā ir paredzēts neatkarīgs un efektīvs sūdzību izskatīšanas mehānisms saskaņā ar attiecīgajiem Regulas (ES) 2019/1896 noteikumiem, lai uzraudzītu un nodrošinātu pamattiesību ievērošanu visās darbībās, kas tiek organizētas uz nolīguma pamata.

- **Datu aizsardzība**

Tā kā statusa nolīguma noteikumi par personas datu nosūtīšanu būtiski neatšķiras no statusa nolīguma parauga un atbilst Regulai (ES) 2019/1896, šā statusa nolīguma noteikumi nav apspriesti ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Statusa nolīgumam pašam par sevi nav nekādas finansiālas ietekmes. Robežsargu vienību faktiskā izvietošana, kura notiktu, pamatojoties uz operacionālo plānu, radītu izmaksas, kas būtu jāsedz no Aģentūras budžeta. Turpmākās darbības, kas tiks veiktas saskaņā ar statusa nolīgumu, tiks finansētas no Aģentūras pašu resursiem, kā paredzēts Savienības gada budžeta ciklā.

Savienības iemaksas, ko maksā Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai, jau ir daļa no Savienības budžeta, kā noteikts Padomes secinājumos par daudzgadu finanšu shēmas pamatnolīgumu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Komisija nodrošinās pienācīgu statusa nolīguma īstenošanas uzraudzību.

2024/0075 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Savienības vārdā parakstītu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Serbijas Republiku par operacionālām darbībām, ko Serbijas Republikā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 77. panta 2. punkta b) un d) apakšpunktu un 79. panta 2. punkta c) apakšpunktu saistībā ar 218. panta 5. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1896[1] 73. panta 3. punkts paredz, ka apstākļos, kuros no Eiropas Robežu un krasta apsardzes pastāvīgā korpusa nepieciešama robežu pārvaldības vienību izvietošana trešā valstī, kur vienību dalībnieki īstenos izpildpilnvaras, Savienībai jānoslēdz ar attiecīgo trešo valsti statusa nolīgums, balstoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. pantu.

(2) 2022. gada 18. novembrī Padome atļāva Komisijai sākt sarunas ar Serbijas Republiku par nolīgumu par operacionālām darbībām, ko Serbijas Republikā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (“nolīgums”)[2].

(3) Minētās sarunas veiksmīgi noslēdzās.

(4) Šis lēmums ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuru īstenošanā Īrija nepiedalās saskaņā ar Padomes Lēmumu 2002/192/EK[3]; tādēļ Īrija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Īrijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

(5) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro. Tā kā šis lēmums pilnveido Šengenas *acquis*, Dānija saskaņā ar minētā protokola 4. pantu sešos mēnešos pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi lēmumu par šo lēmumu, izlemj, vai tā šo lēmumu ieviesīs savos tiesību aktos.

(6) Nolīgums būtu jāparaksta Savienības vārdā, ar noteikumu, ka tas tiek noslēgts vēlāk. Savienības vārdā būtu jāapstiprina pievienotā deklarācija attiecībā uz Islandi, Norvēģijas Karalisti, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti,

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 (OV L 295, 14.11.2019., 1. lpp.).

2 OV L 300, 21.11.2022., 29. lpp.

3 Padomes Lēmums 2002/192/EK (2002. gada 28. februāris) par Īrijas lūgumu piedalīties dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā (OV L 64, 7.3.2002., 20. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Savienības vārdā tiek apstiprināta Nolīguma starp Eiropas Savienību un Serbijas Republiku par operacionālām darbībām, ko Serbijas Republikā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (“nolīgums”), parakstīšana, ar noteikumu, ka nolīgums tiek noslēgts vēlāk.

Parakstāmā nolīguma teksts ir pievienots šā lēmuma pielikumā.

2. pants

Savienības vārdā tiek apstiprināta šim lēmumam pievienotā deklarācija.

3. pants

Padomes Ģenerālsekretariāts izveido instrumentu, ar kuru personai(-ām), ko Komisija norādījusi, piešķir visas pilnvaras parakstīt minēto nolīgumu, ar noteikumu, ka tas tiks noslēgts.

4. pants

Lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs